

УДК 343.1/13

DOI 10.32755/sjlaw.2021.03.101

Тарієв С. Р.,

доктор юридичних наук, заслужений юрист України,
завідувач кафедри кримінального,
кримінально-виконавчого права та криминології,
Академія Державної пенітенціарної служби, м. Чернігів Україна,
ORCID: 0000-0001-9338-47-92;

Борисенко А. А.,

студентка 2-го року навчання, ОР «Магістр»,
Навчально-науковий інститут права Київського національного
університету імені Тараса Шевченка, м. Київ, Україна
ORCID: 0000-0002-6054-8807

ЕВОЛЮЦІЯ ПІДГОТОВЧОГО СУДОВОГО ПРОВАДЖЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОЦЕСУАЛЬНОМУ ЗАКОНОДАВСТВІ

У статті на основі аналізу наукових джерел, вітчизняного законодавства, узагальнення практики застосування приписів законодавства розглянуто генезу нормативного регулювання стадії підготовчого провадження як одну із стадій Кримінального процесуального кодексу України.

Окреслено змістовне наповнення нормативних документів, що в різні періоди регулювали цю стадію кримінального процесу. Уточнено значення та мету стадії підготовчого провадження. Визначено місце підготовчого провадження у системі стадій кримінального процесу.

Розкрито поняття і сутність стадій судового провадження, схарактеризовано стадії судового провадження, досліджено еволюцію підготовчого судового провадження в кримінальному процесуальному законодавстві.

Ключові слова: *стадії судового провадження, підготовче судове провадження, еволюція, нормативне регулювання.*

Постановка проблеми. Питання стадії підготовчого судового провадження актуалізувалося на сучасному етапі судово-правової реформи в Україні, який характеризується як докорінною перебудовою вітчизняного інституту судового провадження, так і оновленням моделі кримінального процесу. В умовах сьогодення в середовищі науковців та практиків сформовано запит на переосмислення ролі та правового становища суб'єктиву підготовчому судовому провадження, оскільки попередні наукові напрацювання з цих питань недостатньо відповідають сучасним потребам.

Аналіз останніх досліджень. У юридичній літературі проблематику стадії підготовчого судового провадження частково досліджувались у працях Ю. П. Аленіна, І. В. Гловюк, В. О. Гринюка, Ю. М. Грошевого, О. В. Капліної, С. О. Кахновець, В. В. Колодчина, А. В. Лапкіна, В. Т. Маляренка, О. Р. Михайленка, І. Є. Марочкіна, Н. В. Марчук, Б. Е. Маїлунц, О. І. Медведька, Г. В. Мовчана, Г. А. Ніколайчука, В. Т. Нора, Д. П. Письменного, М. А. Погорецького, М. П. Тахтарова, А. Р. Туманянц, Л. Д. Удалової, О. Г. Шило, В. М. Юрчишина, В. П. Шибіко, М. Є. Шумила та іншими вченими.

Науково-теоретичний аналіз праць учених юристів засвідчує значний науковий інтерес до зазначеної проблематики, водночас, ураховуючи сучасний стан і динаміку розвитку суспільства та держави, їх провідних інституцій, зокрема, органів прокуратури, питання учасників кримінального провадження в підготовчому судовому провадженні потребує новітнього осмислення та вдосконалення через призму здійснення реформування системи органів влади, новітньої кодифікації законодавства.

Мета статті. Дослідити генезу нормативного регулювання підготовчого судового провадження в кримінальному процесуальному законодавстві.

Виклад основного матеріалу. Дотримання прав і свобод людини є однією із найважливіших умов для побудови демократичної держави. Під час здійснення кримінального судочинства це положення набуває особливого значення, оскільки, як слушно зазначив Б. М. Пошва, «саме суд у силу своєї незалежності та відсутності відомчих інтересів у питаннях боротьби зі злочинністю є найбільш надійним гарантом прав особи в кримінальному судочинстві» [1, с. 8]. Стадія підготовчого провадження є однією із новел Кримінального процесуального кодексу України 2012 року, адже варто зазначити, що змінилася не тільки назва, але і змістовне наповнення цієї стадії кримінального процесу, її завдання та цілі, що потребує ґрунтовного наукового дослідження. Доцільним є розкриття значення та мети стадії підготовчого провадження через призму генезису її становлення та розвитку.

Відання до суду як стадія кримінального процесу була законодавчо закріплена з прийняттям Статуту кримінального судочинства 1864 року [2, с. 15]. «Саме після судової реформи 1864 року здійснення кримінального судочинства зазнало ґрунтових змін, основною з яких стало розділення судової влади та обвинувальної. До цього часу відання до суду як окремої стадії кримінального процесу не існувало. Так, наприклад, у період дії Литовських статутів 1529, 1566 та 1588 років судовий розгляд починався на підставі скарги потерпілого. З появою Статуту кримінального судочинства після закінчення попереднього слідства справа підлягала направленню прокурору окружного суду. Так, відповідно до положень ст. 510 Статуту прокурор, отримавши справу, був зобов'язаний розглянути: 1) чи підлягає справа веденню прокурорської влади; 2) чи проведено слідство із належною повнотою; 3) чи підлягає обвинувачений направленню до суду або справа щодо нього повинна бути припинена або зупинена. У ст. 519 Статуту було вказано на те, що висновок прокурора про відання обвинуваченого до суду повинен бути викладений у формі обвинувального акту. Після цього Судова палата починала розгляд обвинувальних актів або подань про припинення/зупинення кримінального переслідування. Попереднє слідство розглядалося по доповіді одного з членів судової палати щодо приводу справи, переліку слідчих дій. Після висловлювання думки прокурора судової палати виносилося рішення щодо відання справи до суду, припинення справи або про її дослідження» [3, с. 104].

Після отримання справи під час попереднього розгляду справи Окружний суд на підставі доповіді одного з його членів, що признався головою, обговорював такі питання: 1) чи не вимагає справа особливих розпоряджень суду; 2) визначав порядок подальшого провадження. До особливих розпоряджень відносилися такі: призначення підсудному захисника, надання копії обвинувального акта та переліку осіб, що підлягали виклику до суду, вирішення питання про виклик до суду свідків, що не були допитані під час попереднього слідства, залучення перекладача тощо. Відповідно до ст. 548 Статуту під час попереднього розгляду справи невідкладно вирішувалися також усі

порушені скаргами або заявами сторін питання щодо порядку провадження. За наслідками прийнятого рішення судом виносилася ухвала.

Положення Статуту передбачали особливий порядок віддання до суду справ, в яких особа обвинувачувалася у вчиненні державних злочинів. Так, відповідно до п. 13 розд. 2 Статуту після закінчення попереднього слідства зазначена категорія справ надсилалася прокурору судової палати, який, в свою чергу, приймав одне з таких рішень: 1) у випадку, коли справа була підслідна судовій палаті, складав обвинувальний акт або висновок про припинення слідства; 2) у випадку, коли предмет злочину був підслідний особливій присутності Урядовому Сенату, справа підлягала відправленню міністру юстиції. Міністр юстиції, у свою чергу, повинен був впевнитися в тому, що предмет злочину дійсно підсудний Урядовому Сенату, після чого призначав особу з числа прокурорського нагляду для виконання прокурорських обов'язків при особливій присутності (п. 13 розд. 2 Статуту) [2, с. 550].

Таким чином, предметом перевірки матеріалів попереднього слідства під час попереднього розгляду справи була достатність доказів [4, с. 15]. Столітній А. зазначає, що «в подальшому, після прийняття Кримінально-процесуального кодексу УСРР (далі – КПК) 1922 року, стадія відання до суду була трансформована [5, ст. 44]. Так, відповідно до ст. 226 КПК УСРР 1922 року у кримінальних справах, за якими проведення попереднього слідства не передбачалось, прокурор, отримавши матеріал дізнання, розглядав, чи встановлені всі обставини справи, після чого приймав одне із таких рішень: 1) направляв справу для провадження додаткового дізнання; 2) направляв справу для провадження попереднього слідства; 3) припиняв провадження по справі; 4) постановляв про віддання обвинуваченого до суду. Статтею 227 КПК УСРР 1922 року було передбачено, що направлення постанови про віддання обвинуваченого до суду здійснювалося прокурором разом із справою в триденний термін після складання такої постанови» [5, с. 44].

У випадку, коли проведення попереднього слідства було обов'язковим, віддання обвинуваченого до суду здійснювалося

в такому порядку: прокурор, отримавши від слідчого повідомлення про направлення кримінальної справи до суду для припинення, або погоджувався із зазначеним рішенням, або, вважаючи, що справа не підлягає закриттю, звертався до суду із запереченням. При цьому прокурор мав право підтримати особисто своє заперечення під час розпорядчого засідання суду. «Після отримання справи із обвинувальним висновком прокурор приймав одне із таких рішень: 1) визнавши проведене слідство неповним, повертав кримінальну справу слідчому для проведення додаткового розслідування; 2) визнавши, що обставини вчиненого кримінального правопорушення з'ясовані в повному обсязі, але для віддання обвинуваченого до суду немає законних приводів або достатніх підстав, прокурор звертався до суду із пропозицією про закриття справи і у випадку необхідності особисто підтримувати свою пропозицію в розпорядчому засіданні суду; 3) повідомляв суду про свою згоду з обвинувальним висновком (статті 229–233)».

По справам, що надходили безпосередньо до Народного суду, народний суддя особисто виносив постанову про віддання обвинуваченого до суду та призначав справу до слухання. «Кримінальні справи, що направлялися прокурором із постановою про віддання обвинуваченого до суду, призначалися до слухання. Розпорядче засідання призначалося народним суддею або головою трибуналу по таким категоріям кримінальних справ: 1) отриманих від слідчого із постановою про припинення справи; 2) направлених прокурором із погодженням щодо віддання обвинуваченого до суду (статті 237–239)».

Під час розпорядчого засідання судом вирішувалися такі питання: «1) чи достатньо обґрунтовано пред'явлене обвинувачення даними, наведеними у першій описовій частині обвинувального висновку; 2) чи правильно сформульоване обвинувачення відповідно до даних описової частини обвинувального висновку; 3) чи передбачено пред'явлене обвинувачення Кримінальним кодексом і якою саме статтею; 4) чи підлягає зміні перелік осіб, що викликаються в судові засідання. За наслідками розпорядчого засідання судом виносилося рішення у формі ухвали про припинення справи або про направлення її на дослі-

дування, або про затвердження обвинувального висновку і віддання обвинуваченого до суду (статті 240–244). Одночасно відбувався розгляд клопотань про допуск захисника або його призначення; зміну чи обрання запобіжного заходу; роз'єднання кримінальних справ».

Наступним етапом розвитку процедури віддання до суду стало прийняття КПК УРСР 1927 року [6, ст. 167–168]. Основними новелами, що стосувалися віддання обвинуваченого до суду, стали такі: орган дізнання отримав повноваження на безпосереднє направлення кримінальної справи до суду; розпорядче засідання було ліквідовано, з'явилася глава «Підготовчі до суду дії». Повноваження суду щодо підготовчих дій майже повністю дублювали діяльність суду під час розпорядчого засідання за КПК УРСР 1922 року [7]. Так, до компетенції суду на цій стадії відносилися вирішення питання про повернення кримінальної справи на додаткове дізнання; зупинення або закриття кримінальної справи; призначення до розгляду; обрання, скасування чи зміна запобіжного заходу; призначення захисника; розгляд клопотань сторін; тощо (статті 234–235). Принциповою відмінністю повноважень суду під час підготовчих дій за КПК УРСР 1927 року від компетенції суду, що мала місце на етапі розпорядчого засідання за КПК УРСР 1922 року, стало розширення меж судового розгляду: предметом перевірки стала вся кримінальна справа, а не тільки обвинувальний висновок.

Слід звернути увагу на те, що 28 грудня 1960 року було прийнято КПК України, положення якого застосовувались протягом більше ніж 50 років [8]. Відповідно до положень КПК України 1960 року прокурор після отримання кримінальної справи приймав одне із таких рішень: 1) затверджував обвинувальний висновок або складав новий; 2) повертав справу органу дізнання або слідчому із наданням письмових вказівок для провадження додаткового розслідування; 3) закривав справу, склавши про це постанову (ст. 229).

У випадку затвердження обвинувального висновку, постанови слідчого про направлення кримінальної справи до суду для вирішення питання про звільнення від кримінальної відповідальності прокурор надсилав кримінальну справу до суду із

дотриманням правил визначення підсудності (ст. 232). Попередній розгляд кримінальної справи, що надходила до суду, відбувався під час розпорядчого засідання, за наслідками якого суд приймав одне із рішень: віддання обвинуваченого до суду; повернення справи на додаткове розслідування; зупинення провадження по справі; направлення справи за підсудністю; закриття справи. При цьому у ст. 245 КПК України 1960 року з'явилася чітка вказівка на заборону вирішення судом наперед питання про винуватість особи.

У результаті змін, внесених Законом від 21 червня 2001 року № 2533-III, стадію розпорядчого засідання було замінено на попередній розгляд справи суддею, під час якого вирішувалися загальні питання щодо підсудності, наявності підстав для закриття або зупинення кримінальної справи, відповідність обвинувального висновку вимогам КПК України, наявності порушень, що були допущені під час дізнання або досудового слідства, наявності підстав для притягнення до кримінальної відповідальності інших осіб, кваліфікації дій обвинуваченого за статтею Кримінального кодексу, яка передбачає відповідальність за більш тяжке кримінальне правопорушення чи для пред'явлення йому обвинувачення, яке до цього не було пред'явлено. Відповідно до ст. 241 КПК України 1960 року попередній розгляд кримінальної справи повинен був призначений не пізніше десяти діб, а у разі складності справи – не пізніше тридцяти діб з дня надходження її до суду. Метою стадії попереднього розгляду справи на цьому етапі розвитку кримінального процесуального законодавства стало встановлення межі судового розгляду, перевірка відповідності обвинувального висновку положенням КПК України, підготовка умов для проведення судового засідання.

У подальшому, із прийняттям КПК України 2012 року, попередній розгляд справи суддею трансформовано у стадію підготовчого провадження. Загурський О. Б. констатує, що «в ракурсі тематики цього дослідження доцільним є звернення до положень Модельного кримінально-процесуального кодексу для держав-учасниць Співдружності Незалежних Держав від 17 лютого 1996 року. Так, попереднє слухання справи полягало у

вирішенні за участю сторін питань, необхідних для призначення судового розгляду. В ході попереднього слухання за участю сторін вирішуються питання: 1) про задоволення заявлених клопотань і відводів або відмову в їх задоволенні; 2) про перелік доказів, що пред'являються в судовому розгляді обвинуваченням і захистом; 3) про виключення з розгляду матеріалів, що не можуть бути визнані доказами; 4) про подальший рух справи. Під час вирішення як письмових, так і усних клопотань та відводів сторін останні мають право висловити свою думку, незалежно від того, клопотання якого учасника процесу розглядається. У разі відмови суду задовольнити клопотання воно може бути повторно заявлено в судовому розгляді» [9, с. 168].

Розглядаючи це питання, зазначимо, що в результаті попереднього слухання суддя приймає одне з таких рішень: 1) про віддання обвинуваченого до суду і призначення судового розгляду; 2) про припинення провадження у кримінальній справі; 3) про зупинення провадження у кримінальній справі; 4) про повернення справи державному обвинувачу для уточнення юридичної кваліфікації пред'явленого обвинувачення; 5) про повернення кримінальної справи для виробництва необхідних слідчих дій; 6) про направлення справи за підсудністю [10, с. 63].

Отже, положення Модельного кодексу досить чітко та повно сформулювали всі необхідні завдання, що мають бути вирішені під час підготовчого провадження, беззаперечно, з метою, щоб до судового розгляду були допущені тільки ті кримінальні провадження, за якими досудове розслідування проведено якісно та без порушень прав та свобод особи.

Вважаємо за доцільне застосувати у КПК України положення щодо надання можливості сторонам провадження заявляти клопотання, беззаперечно, у чинній редакції КПК України таке право обмежено випадками щодо обрання, заміни чи скасування заходу забезпечення кримінального провадження, в тому числі запобіжного заходу, обраного стосовно обвинуваченого, здійснення судових викликів конкретних осіб до суду для допиту, витребування доказів.

Стаття 30 КПК України, у кримінальному провадженні правосуддя здійснюється лише судом, згідно з правилами, перед-

баченими КПК України. Відмова у здійсненні правосуддя не допускається. Відповідно до п. 24 ч. 1 ст. 3 КПК України судове провадження – це кримінальне провадження в суді першої інстанції, яке включає підготовче судове провадження, судовий розгляд і ухвалення та проголошення судового рішення, провадження з перегляду судових рішень в апеляційному, касаційному порядку, а також за нововиявленими обставинами чи виключними обставинами [11].

Отримавши для розгляду обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, суд не пізніше п'яти днів із дня надходження до суду призначає підготовче судове засідання, викликає учасників судового провадження: обвинуваченого, його законного представника, захисника, потерпілого, представника потерпілого, представника юридичної особи, щодо якої здійснюється кримінальне провадження, представника персоналу органу пробації, цивільного позивача, цивільного відповідача та їх представників, особу, щодо якої вирішується питання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру, їх законного представника та захисника, прокурора (ч. 1, 2 ст. 314 КПК).

Згідно зі ст. 314 КПК України у підготовчому судовому засіданні суд має право прийняти такі рішення: 1) затвердити угоду або відмовити в затвердженні угоди та повернути кримінальне провадження прокурору для продовження досудового розслідування в порядку, передбаченому ст. 468–475 цього Кодексу; 2) закрити провадження у випадку встановлення підставою, передбачених пунктами 4–8, 10 частини першої або частиною другою ст. 284 цього Кодексу 9 Пункт 2 частини третьої ст. 314 із змінами згідно із Законом № 2213-VIII від 16.11.2017); 3) повернути обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру прокурору, якщо вони не відповідають вимогам цього Кодексу; 4) надіслати обвинувальний акт, клопотання про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру до відповідного суду для визначення підсудності у випадку встановлення непідсудності кримінального впровадження; 5) призначити судовий розгляд на підставі обвинувального акта, клопотання

про застосування примусових заходів медичного або виховного характеру; 6) доручити представнику персоналу органу пробації скласти досудову доповідь (частина третя ст. 314 доповнено пунктом 6 згідно із Законом № 1492-VIII від 07.09.2016).

У 2016 році у кримінальному провадженні України список суб'єктів кримінального провадження доповнили представником органу пробації (Закон України № 1492-VIII від 07.09.2016).

На підставі ухвали суду з метою забезпечення суду інформацією, що характеризує обвинуваченого, а також прийняття судового рішення про міру покарання, представник уповноваженого органу з питань пробації складає досудову доповідь (ст. 314-1 КПК).

Аналіз діяльності органу пробації, а також практика використання досудової доповіді судами першої інстанції свідчить, що під час прийняття рішення судами ігнорується інформація, отримана органами пробації, що, на нашу думку, суперечить засадам верховенства права.

Однак слід вважати, що згідно з ч. 1 ст. 91 КПК України у кримінальному провадженні підлягає доказуванню також обставини, які характеризують особу обвинуваченого, обтяжують або пом'якшують покарання (ч. 1 ст. 91 КПК).

Крім того, в підготовчому судовому засіданні, передбачених цим Кодексом, за власною ініціативою або клопотанням обвинуваченого, його захисника чи законного представника, чи за клопотанням прокурора і лише в інтересах національної безпеки, економічного добробуту та прав людини вирішує питання щодо складання досудової доповіді, про що постановляє ухвалу із зазначення строку підготовки такої доповіді (ч. 5 ст. 314 КПК України) (Статтю 314 доповнено частиною п'ятою згідно із Законом № 1492- VIII від 07.09.2016).

Якщо під час підготовчого засідання не будуть встановлені підстави для прийняття рішень, передбачених пп. 1-4 ч. 3 ст. 314 КПК, суд проводить підготовку до судового розгляду (ч. 1 ст. 315 КПК).

А з метою підготовки до судового розгляду суд: 1) визначає дату та місце проведення судового розгляду; 2) з'ясовує, у відкритому чи закритому судовому засіданні необхідно здійснювати судовий розгляд; 3) з'ясовує питання про склад осіб, які бра-

тимуть участь у судовому розгляді; 4) розглядає клопотання учасників судового провадження про: здійснення судового виклику певних осіб до суду для допиту; витребування певних речей чи документів; здійснення судового розгляду в закритому судовому засіданні; 5) вчиняє інші дії, необхідні для підготовки до судового розгляду (ч. 2 ст. 315 КПК України).

Конституційний Суд (далі – КСУ) за конституційним поданням Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини щодо відповідності Конституції України (конституційності) положення третього речення частини 3 ст. 315 КПК України у своєму рішенні № 1-28/2017 від 23 листопада 2017 року визнав неконституційним положення цього речення.

Відповідно до ч. 3 ст. 315 КПК України під час підготовчого судового засідання суд за клопотанням учасників судового провадження має право обрати, змінити чи скасувати заходи забезпечення кримінального провадження, в тому числі запобіжних заходів, обраних щодо обвинуваченого. Під час розгляду таких клопотань суд додержується правил, передбачених розділом II цього Кодексу. *За відсутності зазначених клопотань сторін кримінального провадження застосування заходів забезпечення кримінального провадження, обраних під час досудового розслідування, вважають продовженим (третє речення – курсив наш).*

Визнаючи неконституційним третє речення цієї частини, КСУ аргументував, що продовження судом під час підготовчого судового засідання застосування заходів забезпечення кримінального провадження щодо запобіжних заходів у виді домашнього арешту та тримання під вартою за відсутності клопотань прокурора порушує принцип рівності усіх учасників судового процесу, а також принцип незалежності та безсторонності суду, оскільки суд стає на сторону обвинувачення у визначенні наявності ризиків за статтею 177 Кодексу, які впливають на необхідність продовження домашнього арешту або тримання під вартою на стадії судового провадження у суді першої інстанції. Коли суддя за відсутності клопотань сторін (прокурора) ініціює питання продовження тримання обвинуваченого під вартою або домашнім арештом, він виходить за межі судової функції і фактично стає на сторону обвинувачення, що

є порушенням принципів незалежності і безсторонності судової влади (п. 5 п.п. 9 рішення КСУ).

Такі підходи КСУ кореспондуються з рішеннями Європейського Суду у справах «Харченко проти України» від 10 лютого 2011 року, «Ігнатов проти України» від 15 грудня 2016 року, «Шишков проти Болгарії» (п. 66) від 9 січня 2003 року, «Гасе проти Румунії» (п. 40) від 10 червня 2008 року.

Висновок. Стадія підготовчого провадження протягом свого існування зазнала значних змін, беззаперечно, основними завданнями цієї стадії кримінального процесу є створення передумов для швидкого та якісного розгляду кримінального провадження на стадії судового розгляду.

Отже, маємо можливість надати визначення підготовчого провадження. Це – стадія кримінального провадження, на якій суд у відповідному складі за участі: обвинуваченого, захисника, потерпілого його представника та законного представника, цивільного позивача, його представника та законного представника, цивільного відповідача та його представника, прокурора, а за необхідності і інших суб'єктів кримінального провадження, здійснює процесуальну діяльність, яка спрямована на вирішення питання про подальшу можливість розгляду матеріалів кримінального провадження по суті у судовому засіданні та прийнятті під час судового розгляду справедливого та законного рішення.

Список використаних джерел

1. Пошва Б. М. Судовий контроль за дотриманням конституційних прав особи під час досудового розслідування кримінальної справи: практика та проблеми вдосконалення. *Вісник Центру суддівських студій*. 2005. № 4–5. С. 8–15.
2. Устав уголовного судопроизводства 1864 года. Москва. Берлин: Директ-Медия, 2015. 646 с.
3. Замкова Я. В. Виникнення та значення стадії підготовчого провадження у кримінальному процесі України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2016. № 38 (2). С. 103–106.
4. Якушев Г. Ю. Стадія предання суду по Уставу уголовного судопроизводства 1864 года. *Российское правосудие*. 2014. № 11 (103). С. 12–17.
5. Столітній А. Реалізація прокурором повноважень з виявлення кримінальних правопорушень проти довілля. *Вісник Національної академії прокуратури України*. 2018. № 1. С. 41–49.

6. Кримінально-процесуальний кодекс УРСР: затв. постановою ВУЦВК від 20.07.1927 р. *ЗУ УРСР*. 1927. № 36–38. Ст. 167–168.

7. Кримінально-процесуальний кодекс УСРР 1922 р. URL: <https://sites.google.com/site/igroupteamsite/istoria-derzavi-ta-prava-ukraieni/kriminalnij-kodeks-usrr-1922-r> (дата звернення: 05.10.2021).

8. Кримінально-процесуальний кодекс від 28.12.1960 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05> (дата звернення: 05.10.2021).

9. Загурський О. Б. Застосування кримінальних процесуальних норм на стадії підготовчого провадження як важливий елемент судової діяльності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2017. № 43 (2). С. 167–170.

10. Бабаєва О. В. Досудова доповідь у підготовчому кримінальному провадженні. *Юрист України*. 2018. № 2. С. 61–67.

11. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012 р. № 4651-VI. Дата оновлення: 04.10.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/annot/4651-17> (дата звернення: 05.10.2021).

Tahiev S., Borysenko A.

EVOLUTION OF THE PREPARATORY JUDICIAL PROCEEDINGS IN THE CRIMINAL PROCEDURAL LEGISLATION

The article deals with the genesis of the preparatory judicial proceedings phases in the criminal procedural legislation. The stages, that took place at different period throughout the history of national criminal trial development are characterized.

The article aims at investigating the specific features of every stage of the preparatory judicial proceedings. Special focus is placed on revealing the essence and purpose of the preparatory judicial proceedings phase.

The paper provides an overview of the Criminal Legislation Statute that caused the reform in the judicial system in 1864; the Code of Criminal Procedure dated 1922, 1927 that resulted in transformation of the pre-trial stage; the Criminal Procedural Code of Ukraine dated 1960, 2012.

The key tasks to be solved at every stage of preparatory judicial proceeding are also outlined. The essence of the stage of preparatory proceedings according to current Criminal Procedural Code is considered.

As the probation agency was included to the parts of the court proceedings, its role in terms of investigating for the court and writing pre-sentence reports (also known as probation reports, the main aim of which is to give information characterizing an offender) at the stage of preparatory judicial proceedings is also highlighted in the paper.

The article also covers main objectives of the court at the preparatory stage; as well as measures to ensure criminal proceedings that may be used at the stage of pre-trial investigation in order to achieve the effectiveness of criminal proceedings. From

the analysis made, it can be affirmed that preparatory judicial proceedings are constantly changing; and its main task is to create prerequisite for resolving criminal proceeding in a legal, fair and efficient manner at the stage of pre-trial hearing.

Key words: *stages of preparatory judicial proceedings, pre-trial proceedings, evolution, statutory regulation.*

References

1. Poshva, B. M. (2005), "Judicial control over the observance of the Constitutional rights of a person during the criminal case pre-trial investigation: practice and problems of improvement", *Scientific herald of Center for Judicial Studies*, № 4–5, pp. 8–15.
2. Statute of Criminal Procedure dated 1864 (2015), Moscow, Berlin: Direct-Media.
3. Zamkov, Ya. V. (2016), "Emergence and significance of preparatory proceeding stage in the criminal process of Ukraine", *Scientific herald of the Uzhhorod National University: series: Law*, Vol. 2, Issue 38, pp. 103–106.
4. Yakushev, H. Yu. (2014), "The stage of bringing to trial according to the Statute of Criminal Procedure of 1864", *Russian Justice*, № 11 (103), pp. 12–17.
5. Stolitnii, A. (2018), "Implementation of the Prosecutor powers to detect criminal offenses against the environment", *Bulletin of the National Academy of Prosecution of Ukraine*, № 1, pp. 41–49.
6. USSR (1927), *Criminal Procedural Code of USSR dated 1927*: Confirmed by the Resolution of the All-Ukrainian Central Executive Committee of July 20, 1927, ZU USSR, № 36–38, pp. 167–168.
7. USSR (1922), *Criminal Procedural Code of USSR dated 1922*, available at: <https://sites.google.com/site/igroupteam/site/istoria-derzavi-ta-prava-ukraieni/kriminalnij-kodeks-usrr-1922-r> (accessed 05 October 2021).
8. USSR (1960), *Criminal Procedural Code dated 28.12.1960*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1001-05> (accessed 05 October 2021).
9. Zahurskyi, O. B. (2017), "Application of criminal procedural norms at the stage of preparatory proceedings as an important element of judicial", *Scientific herald of the Uzhhorod National University. Series: Law*, Vol. 2, № 43, pp. 167–170.
10. Babaieva, O. B. (2018), "Pre-trial report in the preparatory criminal proceedings. Lawyer of Ukraine", *Lawyer of Ukraine*, № 2, pp. 61–67.
11. Ukraine (2012), *Criminal Procedural Code of Ukraine: Law of Ukraine dated 13.04.2012 № 4651-VI*, available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/annot/4651-17> (accessed 05 October 2021).